

מראי מקומות- זבחים כ"ו

דהרמב"ם לא פי' כן, אלא גרס חתך ואח"כ קיבל. וכ' דאולי הרמב"ם לשיטתו, דס"ל דהי' רגליו בחוץ בשעת שחיטה פסול, ודלא כתוס'. וע"ע בשטמ"ק מש"כ בזה.

(ה) **ש"מ דם המובלע באברים דם הוא- פרש"י**, דאי לא הוי דם, על מה חייל הפסול, הרי אינו אלא מיא בעלמא. ובס"א הוסיף דבשר נמי לא הוי. וע' בקהלות יעקב (כ') שהביא מהגר"יז שהביא מהגר"ח דנתקשה בזה, למה לא יהי' עכ"פ בשר, וא"כ יהי' חל הפסול יוצא עליה אפי' אם אינו דם. ותי' הגר"ח דפסול יוצא דדם ופסול יוצא דבשר ב' דינים נפרדים הם, דפסול יוצא דדם ילפי' מקרא דהן לא הובא את דמה פנימה, והוי פסול זריקה, משא"כ הפסול יוצא בבשר הוא פסול אחרת, נלמד מהא דכתי' ובשר בשדה טריפה לא תאכלו, והוא איסור אכילה. וא"כ, אפי' אם אמרי' דיש לדם פסול יוצא דבשר, מ"מ לא שייך לאיסור זריקה, דאינו אלא איסור אכילה. אלא דהק' הגר"יז והקה"י דא"כ מה תי' הגמ' כאן דלמא משום שמנונית, הרי זהו פסול יוצא דבשר, וא"כ נמצא דמבואר בהדיא בסוגיין דכשנפסל בשר מדין יוצא, הרי הוא נפסל גם לזריקה. ותי' הקה"י דמאחר דהשמנונית פסול מאכילה, ממילא חלה בו הפסול דממשקה ישראל, דכל שאסור להדיוט באכילה אסור לגבוה. וא"כ, י"ל דכל זה בבשר וכדו', דבעלמא מותרים להדיוט, ועכשיו מאיזה טעם אסורים, ממילא אסורים גם לגבוה. משא"כ דם, דלעולם אסור להדיוט, ומ"מ אמרה תורה דצריכים לזרוק דם, א"כ י"ל דמה שמוסיפין עכשיו האיסור לאוכלו מחמת פסול יוצא, אי"ז פוסלו לזריקה.

(ו) **דלמא משום שמנונית- הק' התוס' קדושה (הובא בשלום רב),** אם אי' דיש שמנונית כאן, למה לי הא שיש בה פסול יוצא, תיפוק לי' משום דשמנונית הוא, ושמנונית פסול לזריקה. ותי' דהשמנונית בטל ברוב, ומש"כ תוס' דלא אמרי' כאן ביטול ברוב משום דגוזרין גזירה במקדש, זהו רק בפסולין, אבל

(א) **שחט ואח"כ חתך פסולה- פרש"י**, שמשנשחט נפסל דם הרגלים ביוצא. וע' בדבר אברהם (ג', א', ל"ב) שכ' להביא ראיה מכאן דהפסול יוצא היינו אפי' אם מעולם לא הי' הדם בפנים, דמ"מ כיון דלאחר שחיטה הי' בחוץ נפסל מדין יוצא. וכ' דמש"כ הרמב"ם דהי' בפנים בשעת השחיטה, ואח"כ הוציא רגלה וחתכה, אי"ז משום דבלא"ה לא הי' נפסל ביוצא, אלא משום דס"ל להרמב"ם (דלא כתוס') דמה דאי' לקמן דצריך להיות כל הבהמה בפנים, דין זה מעכב, וא"כ למסקנת הגמ' שם צריך להיות הרגל בפנים בשעת השחיטה. אולם כ' דיש לדחות הראי', דכיון דכל שאר הבהמה בפנים והוי כאילו גם הרגל בפנים הוא, א"כ י"ל דנחשב דנכנס ויוצא, וא"כ אין מוכח דבלי כניסה כלל שייך פסול יוצא, דהא זה חשיב כנכנס.

(ב) **אלא אימא, חתך ואח"כ קיבל כשרה- הק' הרש"ש**, למה כשרה, הלא קודם שחתך כבר לאחר שחיטה נתערב דם ושמנונית מהרגל היוצא עם דם כשרה, ומה מהני לחותכה עכשיו, והניח בקו'. וע' בחמדת דניאל שכ' לתרץ דכיון דכבר כ' תוס' דבאמת דם הפסול בטל ברוב דם הכשר, וכל הפסול כאן הוא רק מדרבנן, דגזרי' גזירה במקדש, א"כ י"ל דלא גזרי' כן אלא היכא דבשעת התערובת ניכר האיסור, דהיינו, דבשעת קבלת הדם, הרגל עדיין הי' בחוץ. אבל היכא דבשעת התערובת, דהיינו בשעת קבלה, כבר נחתך רגל היוצא, א"כ בזה אמרי' דכיון דבשעת התערובת אין האיסור ניכר, בזה לא גזרי', אלא אמרי' דבטל הוא ברוב.

(ג) **ולקח מדם הפר, פר שהי' כבר- ע' בלקוטי הלכות** (זבח תודה ד"ה ואח"כ קיבל) שכ' להסתפק אם דין זה הוא דוקא לענין זריקה, או דלמא אפי' לענין הולכה, והניח בצ"ע.

(ד) **חותך באבר עד שמגיע לעצם- פרש"י דאי"ז מום,** וכ' השפת אמת דלפ"ז נוכל לגרוס חתך ואח"כ שחט כדמעיקרא, אבל העיר

דאין דרך שירות בכך, אי"ז הפסול, אלא דהפסול גופא הוא משום דאינו עומד על הרצפה, וחסר דין עמידה [ומשמע דס"ל דעמידה באויר עמידה היא, רק דלאו דרך עמידה היא, ולכן צריך להא דלאו דרך שירות]. וע"ז בחזון איש (קמא ל', ב'), דהוכיח מכאן דאויר העזרה עזרה הוא, וחשיב שעומד על הרצפה, ואין האויר חוצץ [ומהשפ"א נראה דס"ל דאי"ז עמידה בכלל, אבל כנראה דהחזון"א ס"ל דשפיר נחשב עמידה], וכל החסרון רק דאינו דרך שירות בכך [ומשמע מדבריו דבאמת הוי לאו דרך שירות פסול בפני"ע, ודלא כהגרי"ז].

(א) הוא בפנים וציציתו בחוץ מהו- פרש"י דציציתו היינו שערו. והק' השפת אמת, א"כ מהו הראי' מהא דכתי' והביאום לפני ד', הלא לעיל מיירי ברגלו מבחוץ, ושפיר פשיט ל' מקרא זה דצריך להיות כולו בפנים, אבל שערו אינו חלק של הגוף ממש, וא"כ מהכ"ת לפשוט מהתם, והניח בצ"ע.

(ב) אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו... לכפרה נתתיו וכו'- פרש"י, דזריקה שריא הבשר לאכילה, דכתי' ודם זבחך ישפך, והדר כתי' והבשר תאכל. וביאר בחי' הגרי"ז, דכוונת רש"י במה דהביא מקראות אלו הוא לבאר דמה דהזריקה מתרת אכילת הבשר, אין הביאור דהזריקה מכשיר הקרבן, וכיון שהקרבן כשר ממילא הבשר מותרת באכילה, אלא הביאור הוא דהזריקה מכשיר הקרבן, והזריקה גם מתרת הבשר לאכילה. ולכן, זריקה שלא במקומה, נהי דזריקה הוא כלפי הכשרת הקרבן, והקרבן כשר לגמרי, אולם זריקה כזו אינה יכולה להתיר הבשר לאכילה, דשלא במקומו לא נקרא זריקה כלפי הבשר. וכ' דכן הוא לענין הקטרת אימורין, דמה דבעינן זריקה להתיר האמורים להקטרה, אי"ז פועל יוצא מכשרות הקרבן, אלא דהזריקה עצמה מתרת האמורין להקטרה.

(ג) אבל בעלים נתכפרו- כ' תוס' דזהו רק אניתנין בפנים שנתנן לחוץ, אבל ניתנין בחוץ שנתנן בפנים, זה הי' פשוט לשמואל דאין הבעלים נתכפרו, דבזה לכ"ע לאו כמקומן דמי. וע' בקרן אורה שהביא שהרמב"ם ס"ל דשמואל אכולהו קאי, ותמה הקרן אורה, הא כבר נפסל הדם בביאתו בפנים, וא"כ איך נתכפרו. אולם כ' דלמסקנא דקיי"ל דשאר

בדברים שאינם פסולין, רק שאינם דם במציאות, בזה אין גוזרין, ואמר' דכיון דבטלין זורקין.

(ז) הכניס ראשו ורובו כאילו לא נכנס- הק' בחי' הגרי"ז, מ"ש דלענין צפון (ובכה"ת כולה) אמר' דכשנכנס ראשו ורובו הוי כאילו נכנס כולו, ובנכנס ראשו ורובו לעזרה אמר' דהוי כאילו לא נכנס. ותי' (ועיקר הדברים בחי' הגר"ח על הרמב"ם [ביאת מקדש ג', כ"א]) שיש ב' מיני ביאות בתורה, הדינים התלויים בהמעשה ביאה, והדינים שתלויים בהיותו שם באותו מקום, והביאה הוא רק היכי תמצא להיות שם. וא"כ, היכא דעיקר הוא המעשה ביאה, אז אמר' דכיון דהכניס ראשו ורובו לשם, הרי הוא כאילו בא שם לגמרי. אבל היכא דהדין תלוי בהיותו שם, אז לא מהני מה דנכנס ראשו ורובו לשם, וצריך להיות כולו שם. וא"כ, לענין עבודה בעזרה, הדין הוא דצריך הכהן להיות שם, וא"כ כולו צריך להיות שם, ולא מהני מה דראשו ורובו שם, משא"כ בדין דצריך להיות בצפון, צ"ל דלא הקפיד התורה אלא על כניסתו לשם [וצ"ע מנלן חילוק זה, וע' בגר"ח שם דנתקשה בזה בכלל, איך יודעים מהו כוונת התורה בענין זה, וצ"ע].

(ח) ש"מ בשר קק"ל שיצא לפני זריקת דמים פסולים- הק' השפת אמת, לוקמי' בין שחיטה לקבלה, דאז ודאי נפסל הדם שבבהמה כשפירכסה ויצא, ולא יהי' ראי' להמח' דלקמן, והניח בצ"ע.

(ט) עד שתהא כולה לפני- ע' בתוס' (ד"ה חתך) שכ' דדין זה לכחלתה הוא, דהא מבואר לעיל בסוגיין דחתך ואח"כ שחט כשרה, אלמא דדין זה דצריך להיות כולה בפנים אינו מעכב. אולם ע' ברמב"ם (פסוהמ"ק א', י"ד) דמשמע דס"ל דפסול בדיעבד, וכן נקט הלחם משנה בדעתו, וע"ש מש"כ בזה (דאולי למסקנת הגמ' הוא דבדיעבד פסול, והגמ' לעיל רק לפי הס"ד, ע"ש).

(י) אין דרך שירות בכך- הק' השפת אמת, למה נקטי' טעם זה, תיפוק ל' דבלא"ה נתלה לאו עמידה הוא, וצריך עמידה לעבודה, ומה לי נתלה או ישיבה, הרי שניהם לאו עמידה הם, והניח בקו'. אולם ע' בחי' הגרי"ז דכ' דמה

דמים לא נפסלו בפנים, רק של חטאת, א"ש,
והרמב"ם לא קאי אחטאת, ואה"נ, דם חטאת
יהי פסול לכ"ע.

(יד) אבל בעלים נתכפרו- כ' תוס' דלא קאי אכבש,
דכבש ודאי אינו מקומו, אולם בהגה"ה כ'
דגם כבש הוי כמקומו. וביאר השפת אמת,
דאף דלכאור' כבש אין שייך לדם כלל, מ"מ
שפיר חשיב מקומו משום דכיון דבחטאת
עולין עם הדם על הכבש, א"כ שפיר הוי
כמקומו.

(טו) ואי שלא במקומו כמקומו, ל"ל יחזור הכשר
ויקבל, וכו'- הק' השפת אמת, למה לא יחזור
לעשות המצוה כתקונה, והלא בנתן מתן א'
כיפר אעפ"כ צריך ליתן כל המתנות שלא
לגרע מן המצוה, וה"נ, נהי דכיפר, למה לא
יעשה המצוה ליתן במקומו כיון דהקרבת
כשר רק דאינו נאכל. ותי' דאה"נ, אם הי' עוד
דם בכלי מצוה לחזור וליתן במקומו. אבל
קו' הגמ' הוא משום דתנן יחזור הכשר ויקבל,
ובזה שפיר הק', דכיון דכבר נתכפר, מה שייך
לקבל שנית, דכבר נעשה הכפרה בדם
הראשון.

(טז) מי איכא זריקה דלא מכפרת ושריא בשר
באכילה- העיר התוספת קדושה, הא זריקת
דם דקרבת שנסחטו שלא לשמן לכאור' הוי
כזה, דאף דלא עלו לבעלים לשם חובה, מ"מ
מתירין הבשר באכילה. ותי' דנהי דלא קיים
נדרו או חובתו, אבל מ"מ הוי כמו נדבה,
וא"כ יש לה כפרה כמו כל כפרת קרבן נדבה,
וא"כ שפיר נחשב דמתכפר.